

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

((أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ حُسَيْنًا))

رسول اکرم صل الله علیه و آله و سلم

چهل گوهر اخلاقی

از

حسین بن علی علیه السلام

(اربعین حدیث)

سرشامه	: عدالت پڑوه، محمود، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: چهل گوهر اخلاقی از حسین بن علی (ع): اربعین حدیث / گردآوری و تنظیم محمود عدالت پڑوه.
مشخصات نشر	: تهران: اندیشه ظهور، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۳۰ ص: ۱۹۷۵/۹ م.
شابک	: 978-964-6131-61-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۷ - ۲۸.
عنوان دیگر	: اربعین حدیث.
موضوع	: حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق -- احادیث
موضوع	: اربعینات -- قرن ۱۴
موضوع	: احادیث شیعه -- قرن ۱۴
رده بندی کنگره	: ۱۳۴۴ BP/۴۱/ع ۳۵ ج ۹
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۸۵۴۹۴

چهل گوهر اخلاقی از حسین بن علی (ع)

(اربعین حدیث)

گردآوری: محمود عدالت پڑوه

ناشر: اندیشه ظهور

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

هدیه: ۳۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۳۱-۶۱-۳

تلفن: ۶۶۴۰۶۴۷۷

در سوم شعبان فطرس ملک سلامتی بالهای خود را بدست آورد. سالک نیز می تواند این روز را پناه خود قرار داده و با آن نجات پیدا کند و دو بال روح و عقل خود را بدست آورده تا بتواند با اهل معنی در آسمانهای قرب و رضوان پرواز کند.
«المراقبات»

تقدیم به :
امام المتقین و سرور شهیدان امام حسین علیه السلام

السلام علیک

یا ابا عبدالله الحسین

و علی الا رواح التی حلت به فنائک

این حسین کیست که عالم همه دیوانه اوست
این چه شمع است که جانها همه پروانه اوست

آخرین خطبه امام حسین علیه السلام در کربلا

ای بندگان خدا! تقوای خدا پیشه سازید و از دنیا حذر کنید، اگر دنیا برای کسی باقی می ماند و کسی در دنیا جاویدان بود، انبیای الهی سزاوارترین مردم به بقاء و اولی به رضا و خشنودی، و راضی تر به قضاء الهی بودند، ولی خدای تعالی دنیا را برای بلاء و آزمایش آفریده است و اهل آن را برای فنا خلق فرموده، هر چیز نو و جدید کهنه می شود و نعمتهای آن از بین می رود و سرور آن به تلخی مبدل می گردد، دنیا منزل ماندن نیست بلکه محل توشه برگرفتن است، پس توشه بگیرید که بهترین توشه ها تقواست و تقوای خدا را پیشه سازید تا رستگار شوید.

قصه کربلا

فهرست مطالب

عنوان:

بخش اول: ارزشهای اخلاقی

- ۸..... حدیث اوّل: زندگی توأم با اخلاق.....
- ۸..... حدیث دوّم: پنج نعمت بزرگ.....
- ۹..... حدیث سوّم: برخی ارزشهای اخلاقی.....
- ۹..... حدیث چهارم: خیر دنیا و آخرت.....
- ۱۰..... حدیث پنجم: ارزشهای پسندیده.....
- ۱۰..... حدیث ششم: پاداش نیکی ها.....

بخش دوم: نحوه رفتار با مردم

- ۱۱..... حدیث هفتم: انسان با ادب.....
- ۱۱..... حدیث هشتم: سلام کردن (شامل سه حدیث).....
- ۱۲..... حدیث نهم: مدارا کردن با مردم.....
- ۱۲..... حدیث دهم: پوزش طلبی از مردم.....
- ۱۳..... حدیث یازدهم: پذیرش عذرخواهی مردم.....
- ۱۳..... حدیث دوازدهم: پرهیز از عیب جویی.....

بخش سوم: نیکوکاری با مؤمنین

- ۱۴..... حدیث سیزدهم: برطرف کردن مشکل مؤمن.....
- ۱۴..... حدیث چهاردهم: برطرف کردن اندوه دل مؤمن.....
- ۱۵..... حدیث پانزدهم: نیکی کردن به برادران مؤمن.....
- ۱۵..... حدیث شانزدهم: نعمت الهی.....
- ۱۶..... حدیث هفدهم: اطعام مؤمن.....
- ۱۶..... حدیث هجدهم: حفظ آب و هوا.....

بخش چهارم: خصلت های پسندیده

- ۱۷..... حدیث نوزدهم: توکل (شامل دو حدیث).....
- ۱۷..... حدیث بیستم: صبر (شامل سه حدیث).....
- ۱۸..... حدیث بیست و یکم: انصاف و پذیرش حق.....

- حدیث بیست و دوم: نیکی و نیکوکاری..... ۱۹
- حدیث بیست و سوم: شکر گذاری..... ۱۹
- حدیث بیست و چهارم: صلہ رحم..... ۱۹
- حدیث بیست و پنجم: توانائی و قدرت..... ۲۰
- حدیث بیست و ششم: صدقه دادن..... ۲۰
- حدیث بیست و هفتم: پذیرش هدیه و بزرگواری..... ۲۰

بخش پنجم: خصلت های ناپسند

- حدیث بیست و هشتم: کبر و تکبر..... ۲۱
- حدیث بیست و نهم: غیبت کردن..... ۲۱
- حدیث سی ام: ظلم و ستم..... ۲۱
- حدیث سی و یکم: بخل..... ۲۲
- حدیث سی و دوم: دنیاپرستی (شامل دو حدیث)..... ۲۲
- حدیث سی و سوم: آلودگی، ناپاکی و خیانت..... ۲۳
- حدیث سی و چهارم: هواهای نفسانی..... ۲۳
- حدیث سی و پنجم: گناه و معصیت..... ۲۳

بخش ششم: عبادت و خودسازی

- حدیث سی و ششم: عبادت، اطاعت و پاداش آن (شامل سه حدیث)..... ۲۵
- حدیث سی و هفتم: جهاد با نفس..... ۲۶
- حدیث سی و هشتم: ترس از خدا..... ۲۶
- حدیث سی و نهم: خشنودی خدا..... ۲۷
- حدیث چهلم: روح تسلیم در برابر خدا..... ۲۸
- فهرست منابع..... ۲۹

إِنَّ الْحُسَيْنَ مِصْبَاحُ الْهُدَى وَسَفِينَةُ النَّجَاةِ (۱)

همانا حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است. رسول خدا(ص)

مقدمه

براساس حدیث شریف ثقلین از خاتم انبیاء حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیه وآله وسلم، کمال و سعادت برای انسان و جامعه بشری حاصل نمی شود مگر اینکه از دو گوهر جاویدان قرآن و عترت پیروی و متابعت شود.

اگر قیام حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام برپا نمی شد چه بسا که از اسلام و قرآن و عترت به جز نام و نشانی باقی نمی ماند و بر همین اساس است که پیامبر(ص) فرمود: **حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْ حُسَيْنٍ** (۲)

اگر چه شناخت اهداف، فلسفه و جریان حرکت قیام حسینی ضرورتی انکارناپذیر است لیکن تخلق به اخلاق حسینی و تأدب به آداب حسینی نیز از اهمیت خاصی برخوردار می باشد و شیعیان و شیفتگان آن حضرت می باید با شناخت و بکار بستن رهنمودهای اخلاقی و انسان ساز سرور و سالار شهیدان حضرت امام حسین علیه السلام در جهت خودسازی و آمادگی برای سربازی در رکاب منتقم خون خدا (تارالله) حضرت مهدی (عج) و مجاهدت برای استقرار عدالت و ریشه کنی ظلم در جهان آماده باشند.

خداوند متعال را شکر گذاریم که در ایام میلاد پر خیر و برکت حضرتش توفیق گزینش چهل گوهرور هنرمود اخلاقی از امام حسین علیه السلام و چاپ آن را در این مجموعه عنایت فرمود با این امید که این گوهرهای اخلاقی در ابعاد گوناگون زندگی فردی و اجتماعی اقشار مختلف جامعه بخصوص شیعیان آن حضرت بیش از پیش بکار گرفته شود.

وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب
هیئت انصار المهدی (عج) شمال شرق تهران

بخش اول: ارزشهای اخلاقی

حدیث اول: زندگی توأم با اخلاق

قال الامام الحسين عليه السلام:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ نَافِسُوا فِي الْمَكَارِمِ، وَسَارِعُوا فِي الْمَغَانِمِ.

کشف الغمه ج ۲ ص ۲۹

ترجمه: ای مردم! با ارزشهای والای اخلاقی زندگی کنید، و برای بدست آوردن سرمایه های سعادت شتاب کنید.

حدیث دوم: پنج نعمت بزرگ

قال الامام الحسين عليه السلام:

خَمْسٌ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ لَمْ يَكُنْ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٍ:
الْعَقْلُ، وَالدِّينُ، وَالْأَدَبُ، وَالْحَيَاءُ، وَحَسَنُ الْخُلُقِ.

حیا الامام الحسين (ع) ج ۱ ص ۱۸۱

ترجمه: پنج نعمت بزرگ در هر کس نباشد از زندگی فراوان بهره مند نمی شود: عقل، دین، ادب، حیا و اخلاق خوش.

حدیث سوم: برخی ارزشهای اخلاقی

قال الامام الحسين عليه السلام:

الْصِّدْقُ عِزٌّ، وَالْكَذِبُ عَجْزٌ، وَالسَّرَّاءُ عَيْشٌ، وَالْجَوَارِقُ قُرْبَةٌ،
وَالْمَعْرُوفَةُ صِدْقَةٌ، وَالْعَمَلُ تَجَرُّبَةٌ، وَالْخُلُقُ الْحَسَنُ
عِبَادَةٌ، وَالصَّمْتُ زَيْنٌ، وَالشُّحُّ فَقْرٌ، وَالسَّخَاءُ غِنَى،
وَالرِّفْقُ لُبٌّ. تاريخ يعقوبی ج ۲ ص ۲۴۶

ترجمه: راستگویی عزت است و دروغ‌گویی عجز و ناتوانی، راز امانت است و همسایگی خویشاوندی، یاری و کمک صداقت و پاکدلی است و کار و عمل تجربه، اخلاق نیک عبادت است و سکوت زینت و آرایش، و طمع و آزمندی فقر و گدایی است و بخشش بی نیازی، و مدارا کردن نشانه عقل است.

حدیث چهارم: خیر دنیا و آخرت

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ رَزَقَهُ اللهُ صِدْقًا ۱ وَحُسْنَ الْخُلُقِ وَعِيفَ فَرْجٍ
وَبَطْنٍ خَصَّهُ اللهُ تَعَالَى بِخَيْرِي الدُّنْيَا وَالْآخِرِ .

فرهنگ سخنان امام حسین (ع) ص ۸۱۰

ترجمه: خداوند به هر کس راستگویی و نیک‌خویی و پاکدامنی و پاک خوری روزی کند، خیر دنیا و آخرت را ویژه او ساخته است.

حدیث پنجم: ارزشهای پسندیده

قال الامام الحسين عليه السلام:

الْعِلْمُ لِقَاحُ الْمَعْرِئَةِ، وَطُولُ التَّجَارِبِ زِيَاةٌ فِي الْعَقْلِ،
وَالشَّرْفُ التَّقْوَى، وَالْقَنُوعُ رِثَاةُ الْاَبْدَانِ، وَمَنْ أَحَبَّكَ
نَهَاكَ، وَمَنْ أَبْغَضَكَ أَغْرَاكَ. اعلام الدين ص ۲۹۸

ترجمه: علم ریشه شناخت و آگاهی است، و تداوم تجربه عامل فراوانی عقل است، و شرافت و بزرگواری در تقوای الهی است، و قناعت عامل آسایش تن آدمی است، کسی که تو را دوست دارد از زشتی‌ها تو را بازمی‌دارد، و کسی که دشمن تو است، تو را مغمور می‌سازد.

حدیث ششم: پاداش نیکی ها

قال الامام الحسين عليه السلام:

وَأَعْلَمُوا أَنَّ الْمَعْرُوفَ مُكْسَبٌ حَمْدًا، وَمَعْقَبٌ أَجْرًا، فَلَوْ رَأَيْتُمْ
الْمَعْرُوفَ رَجُلًا رَأَيْتُمُوهُ حَسَنًا جَمِيلًا يَسُرُّ النَّاطِرِينَ.

کشف الغمه ج ۲ ص ۲۹

ترجمه: بدانید، همانا نیکی ها ستایش به همراه دارد، و پاداش الهی
را فراهم خواهد کرد، اگر نیکی ها را به شکل انسانی می دیدید،
آنقدر زیباروی بود که بینندگان را خوشحال می ساخت.

بخش دوّم: نحوه رفتار با مردم

حدیث هفتم: انسان با ادب

قال الامام الحسين عليه السلام:

هُوَ أَنْ تَخْرُجَ مِنْ بَيْتِكَ، فَلَاتَلْقَى أَحَدًا إِلَّا زَايْتَهُ لَهُ الْفَضْلُ

عَلَيْكَ. دیوان امام الحسین (ع) ص ۹۹

ترجمه: ادب آن است که وقتی از منزل خود بیرون رفتی، هر کس را که مشاهده کردی او را از خود بهتر بدانی.

حدیث هشتم: سلام کردن

قال الامام الحسين عليه السلام:

۱- السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ عَافَاكَ اللَّهُ. كشف الغمه ج ۱ ص ۵۷۹

ترجمه: سلام پیش از کلام است، خداوند تو را سلامت عطا فرماید.

۲- الْبَخِيلُ مَنْ بَخَلَ بِالسَّلَامِ.

فرهنگ سخنان امام حسین (ع) ص ۳۵۴

ترجمه: بخیل کسی است که در سلام کردن بخل ورزد.

۳- لِلسَّلَامِ سَبْعُونَ مِائَةً، تِسْعٌ وَسِتُّونَ لِلْمَبْتَدِي، وَوَاحِدٌ لِلرَّادِ.

تحف العقول ص ۱۷۷

ترجمه: برای سلام هفتاد پاداش است، شصت و نه پاداش برای سلام دهنده، و یک پاداش برای پاسخ دهنده است.

حدیث نهم: مدارا کردن با مردم

قال الحسين عليه السلام:

مَنْ أَحَجَمَ عَنِ الرَّأْيِ وَعَيَّيْتُ بِهِ الْحَيْلُ كَانَ الرَّفْقُ مِفْتَاحَهُ.

اعلام الدين ص ۲۹۸

ترجمه: هر کس که از کار فرومانده و راه تدبیر بر او بسته شود، کلیدش مدارا کردن با مردم است.

حدیث دهم: پوزش طلبی از مردم

قال الامام الحسين عليه السلام:

إِيَّاكَ وَمَا تَعْتَدِرُ مِنْهُ، فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يُسِيءُ وَلَا يَعْتَدِرُ، وَالْمُنَافِقُ كُلُّ

يَوْمٍ يُسِيءُ وَلَا يَعْتَدِرُ. تحف العقول ص ۱۷۷

ترجمه: بپرهیزید از تکرار خطا و پوزش طلبی، زیرا مؤمن (با مردم) نه بد می کند و نه پوزش می طلبد، اما منافق، هر روز (با مردم) بد می کند و همواره پوزش می طلبد.

حدیث یازدهم: پذیرش عذر خواهی مردم

قال الامام الحسين عليه السلام:

لَوْ شِئْتَنِي رَجُلٌ فِي هَذِهِ الْأُذُنِ وَأَوْمِي إِلَى الْيُمْنَى، وَأَعْتَدَرْتُ لِي فِي

الْأُخْرَى، لَقَبِلْتُ ذَلِكَ مِنْهُ، وَذَلِكَ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي

طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَدَّثَنِي أَنَّهُ سَمِعَ جَدِّي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: (لَا يَرُدُّ الْحَوْضَ مَنْ لَمْ يَقْبَلِ الْعِذْرَ مِنْ

مُحَقِّقٍ أَوْ مُبْطَلٍ). احقاق الحق ج ۱۱ ص ۴۳۱

ترجمه: اگر شخصی بریک طرف صورت من بکوبد و از طرفی دیگر عذر خواهی کند، عذر خواهی او را می پذیرم، و این بدان جهت است که امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام برای من نقل کرد که

جَدَّم رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم شنید که فرمود: ((برحوض
کوثر وارد نمی شود کسی که عذرخواهی را نپذیرد، حال آن شخص
برحق باشد یا باطل)).

حدیث دوازدهم: پرهیز از عیب جویی

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ عَائِبًا لَمْ يَعْدَمْ مَعَ كُلِّ عَائِبٍ عَازِرًا.

نز الناظروتنبيه الخاطر ص ۸۰

ترجمه: کسی که در مردم عیب جویی نکند، از عذرخواهی نیز بی نیاز است.

بخش سوّم: نیکو کاری بامؤمنین

حدیث سیزدهم: برطرف کردن مشکل مؤمنین

قال الامام الحسين عليه السلام:

سَمِعْتُ أَبِي أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَعَى فِي حَقِّهِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللَّهَ عَاقِبَةَ الْأَلْفِ حَقًّا، صَائِمًا نَهَارَهُ، قَائِمًا لَيْلَهُ. بحار الانوار ج ۷۴ ص ۳۱۵

ترجمه: من از پدرم امیرالمؤمنین علیه السلام شنیدم که از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم نقل می کرد که فرمود: کسی که برای برطرف کردن نیاز برادر مسلمان خود تلاش کند گویا خدا را نه هزار سال عبادت کرده است که روزها را روزه دار و شب ها رابه شب زنده داری گذرانده است.

حدیث چهاردهم: برطرف کردن اندوه دل مؤمن

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ نَفَسَ كُفْرًا مُؤْمِنٍ فَرَجَّ اللَّهُ عَنْهُ كَرْبَ الدُّنْيَا.

كشف الغمّة ج ۲ ص ۲۹

ترجمه: هر کس که اندوه دل مؤمنی را برطرف سازد، خداوند اندوه و مشکلات دنیا و آخرت او را برطرف خواهد ساخت.

حدیث پانزدهم: نیکی کردن به برادران مؤمن

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ تَعَجَّلَ لِأَخِيهِ خَيْرًا وَجَدَهُ إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِ غَدًا، وَمَنْ أَرَادَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِالصَّنِيعَةِ إِلَى أَخِيهِ كَافَأَهُ بِهَا فِي وَقْتِ حَاجَتِهِ، وَصَرَفَ عَنْهُ مِنْ بَلَاءِ الدُّنْيَا مَا هُوَ أَكْثَرُ مِنْهُ.

کشف الغمه ج ۲ ص ۲۹

ترجمه: هر کس در نیکی کردن به برادران خود شتاب کند، فردا نتیجه آن را خواهد دید و کسی که برای خدابه برادر خود کمک کند، خدا او را به هنگام نیازمندی پاداش می دهد و بیش از آنچه به دیگران کمک کرده بلاها را از او دور می سازد.

حدیث شانزدهم: نعمت الهی

اعلموا أَنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعْمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ،

فَلَاتَمْلُؤُوا النِّعَمَ فَتَحُورَ نِقْمًا. کشف الغمه ج ۲ ص ۲۹

ترجمه: بدانید همانا حاجت ها و نیازهای مردم به سوی شما، نعمت های پروردگارند برای شما، پس نعمت ها را از دست ندهید که دچار عذاب الهی می شوید.

حدیث هفدهم: اطعام مؤمن

قال الامام الحسين عليه السلام:

لَنْ أُطْعِمَ أَخًا مُسْلِمًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ أَفْقًا مِنَ النَّاسِ قِيلَ وَكَمْ الْأَفْقُ؟ قَالَ: عَشْرَةَ أَلْفٍ.

احقاق الحق ج ۱۱ ص ۶۲۸

ترجمه: اگر یک برادر مسلمان را اطعام کنم در نزد من ارزش آن بیشتر از آزاد کردن انسانهایی است که یک اُفق را پر کنند. از امام (ع) پرسیدند: مساحت افق چقدر است؟ فرمود: به میزان گنجایش ده هزار متر.

حدیث هجدهم: حفظ آبرو

قال الامام الحسين عليه السلام:

صاحبُ الحِلَّةِ لَمْ يُكْرِمِ وَجْهَهُ عَنِ سُؤَالِكَ فَأَكْرِمِ وَجْهَكَ
عَنْ رَدِّهِ. حسين کیست؟ ص ۵۳

ترجمه: صاحب حاجت (متقاضی) آبروی خود را ریخته و از تو سؤال (تقاضا) کرده است، تو بآبرو آوردن حاجت او آبروی خود را حفظ کن.

بخش چهارم: خصلت‌های پسندیده

حدیث نوزدهم: توکل

قال الامام الحسين عليه السلام:

۱- **إِنَّ الْعِزَّ وَالْغِنَى خَرَجَا يَجُولَانِ، فَلَقِيَا التَّوَكُّلَ فَاسْتَوَطْنَا.**

مستدرک الوسائل ج ۱۱ ص ۲۱۸

ترجمه: همانا عزت و بی نیازی بیرون رفتند و به جنبش درآمدند، در این میان وقتی به توکل رسیدند پس همانجا وطن گزیدند و قرار گرفتند.

۲- **مَنْ اتَّكَلَ عَلَى حُسْنِ اخْتِيَارِ اللَّهِ تَعَالَى لَهُ لَمْ يَتَمَنَّ**

غَيْرَ مَا اخْتَارَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ. احقاق الحق ج ۱۱ ص ۵۹۱

ترجمه: کسی که به خدا توکل کند، و انتخاب نیکوی خدا را ترجیح دهد، زیر بار منت انتخاب دیگران قرار نخواهد گرفت.

حدیث بیستم: صبر

قال الامام الحسين عليه السلام:

۱- **اصْبِرْ عَلَى مَا تَكْرَهُ فِي يُلْزِمُكَ الْحَقُّ، وَاصْبِرْ عَمَّا تَحِبُّ**

فِي يَدْعُوكَ إِلَيْهِ الْهَوَى. نز الناظر و تنبيه خاطر ص ۸۵

ترجمه: راهی که تو را به حق می رساند در برابر سختیها و ناملايمات آن صبر کن، و در آنچه تو را به هواپرستی می کشاند از آنچه دوست داری شکیبائی کن.

۲- مَنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ فَقَالَ إِذَا ذَكَرَهَا ((أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ)) جَدَّ اللَّهُ لَهُ مِنْ أَجْرِهَا مِثْلَ مَا كَانَ لَهُ يَوْمَ أَصَابَتْهُ.
معجم الكبير ج ۳ ص ۱۳۱

ترجمه: هر کسی مصیبت یا مشکلی به او رسد پس هرگاه که به یاد آن می افتد بگوید ((ما از خدائیم و ما بسوی خدا بازمی گردیم)) خداوند پاداش او را هر مقدار که تکرار کند به میزان پاداش همانند روزی که مصیبت دیده بود، عطای فرماید.

۳- يَا بَنِي إِصْبِرْ عَلَى الْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا.
اصول کافی ج ۲ ص ۹۱

ترجمه: ای فرزندانم! حق هر چند تلخ باشد بر آن صبر کن.

حدیث بیست و یکم: انصاف و پذیرش حق
قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ أَنْصَفَ وَقَبِلَ الْحَقَّ، وَتَرَكَ الْمُمَارَةَ فَقَدْ أَوْثَقَ إِيْمَانَهُ
وَاحْسَنَ آئَةً دِينَهُ، وَصَانَ عَقْلَهُ. بحار الانوار ج ۲ ص ۱۳۵

ترجمه: کسی که انصاف دارد، و حق را پذیرفته و فخر فروشی را ترک کرده پس ایمان او محکم است و سخن او در مباحث دین نیکو است، و عقلش را از خطا و لغزش مصون داشته است.

حدیث بیست و دوم: نیکی و نیکوکاری
قال الامام الحسين عليه السلام:

تَكُونُ الصَّنِيعَةُ مِثْلَ وَابِلِ الْمَطَرِ تُصِيبُ الْبِرَّ وَالْفَاجِرَ. تحف العقول ص ۱۷۵

ترجمه: نیکی همانند باران فراوان است که خوب و بد را فرا می گیرد.

حدیث بیست و سوم: شکر گذاری

قال الامام الحسين عليه السلام:

شُكْرُكَ أَهْوَى إِلَيَّ مِنْ يَفْتَضِي إِلَيْكَ. نَزَّ النَّاطِرُ وَتَنَبَّاهُ

الخاطر ص ۸۰

ترجمه: سپاس تودر نعمت های گذشته، نعمت های آینده را به همراه می آورد.

حدیث بیست و چهارم: صله رحم

(ارتباط با خویشاوندان)

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنْسَأَ فِي أَجَلِهِ وَيُزَادَ فِي رِزْقِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ.

عیون اخبار الرضا (ع) ج ۲ ص ۴۸

ترجمه: هر کسی که دوست داشته باشد که اجل او به تأخیر افتد و روزیش زیاد شود پس بر او باد صله رحم و پیوند با خویشاوندان.

حدیث بیست و پنجم: توانایی و قدرت

قال الامام الحسين عليه السلام:

الْقُدْرَةُ تَذْهَبُ إِذَا تَعَدَّ، الْمَرْءُ أَعْلَمُ بِشَأْنِهِ. نَزَّ النَّاطِرُ وَتَنَبَّاهُ

الخاطر ص ۸۴

ترجمه: توانایی و قدرت، خویشتن داری و احتیاط کاری را از بین می برد، و هوانسانی شأن و قدر خود را از دیگران بهتری دانند.

حدیث بیست و ششم: صدقه دادن

قال الامام الحسين عليه السلام:

انما الصَّالِحَةُ الطَّيِّبَةُ الذِّي عَرِقَ فِيهَا جَبِينُهُ وَاعْبَرَ فِيهَا وَجْهُهُ.

دعائم الاسلام ج ۲ ص ۳۲۹

ترجمه: همانا صدقه پاک صدقه ای است که انسان از عرق پیشانی

ورنج کار، پولی بدست آورد آن را در راه خدا هدیه بدهد.

حدیث بیست و هفتم: پذیرش هدیه و بزرگواری

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ قَبَلَ عَطَاءَكَ، فَقَدْ اعَانَكَ عَلَى الْكَرَمِ.

بحار الانوار ج ۷۱ ص ۳۵۷

ترجمه: هر کس بخشش تو را بپذیرد به بزرگواری تو کمک کرده

است.

بخش پنجم: خصلت های ناپسند

حدیث بیست و هشتم: کبر و تکبر

قال الامام الحسين عليه السلام:

كُلُّ الْكِبْرِ لِلَّهِ وَحَدَهُ وَلَا يَكُونُ فِي غَيْرِهِ. بحار الانوار ج ۴۴ ص ۱۹۸

ترجمه: کبر و بزرگواری از آن خدای یکتا است و برای غیر او شایسته نیست.

حدیث بیست و نهم: غیبت کردن

قال الامام الحسين عليه السلام:

كُفَّ عَنِ الْغَيْبَةِ فَانْهَاهَا اِدَامُ كِلَابِ النَّارِ.

تحف العقول ص ۱۷۵

ترجمه: زبان از غیبت بازدار که غیبت، لقمه سگهای دوزخ است.

حدیث سی ام: ظلم و ستم

قال الامام الحسين عليه السلام:

اِيَّاكَ وَظُلْمٍ مَنْ لَا يَجِدُ عَلَيْكَ نَاصِرًا اِلَّا اللّٰهُ جَلَّ وَعَزَّ.

حسین کیست؟ ص ۵۲

ترجمه: از ستم کردن بر کسی که در برابر تو جز خداوند عزوجل یاوری

ندارد دوری کن.

حدیث سی و یکم: بخل

قال الامام الحسين عليه السلام:

اَبْخَلُ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلَامِ. بحار الانوار ج ۹۳ ص ۲۹۴

ترجمه: بخیل ترین مردم کسی است که در سلام کردن بخل ورزد.

حدیث سی و دوم: دنیا پرستی

قال الامام الحسين عليه السلام: (امام ع) پس از دیدن خانه بسیار وسیع
و اشرافی شخصی در مدینه فرمود:

۱- أَخْرَبْتُ دَارَكَ، وَعَمَّرت دَارَغَيْرِكَ، غَرَّكَ مَنْ فِي
الْأَرْضِ، وَمَمَّتْكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ. تنبیه الخواطر ج ۱ ص ۲۷۰

ترجمه: خانه خویش (آخرت) را ویران کردی، و خانه دیگران را (دنیا)
آباد ساختی، اهل زمین تو را گرامی خواهند داشت، اما اهل آسمان
دشمنت خواهند بود.

۲- رَفَعَ الطَّيْنَ وَوَضَعَ الدِّينَ. مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۴۶۷

ترجمه: (امام ع) با ملاحظه خانه باشکوهی در مدینه فرمود: صاحب
این خانه گل ها را برهم انباشت ولی دین را پست کرد.

حدیث سی و سوم: آلودگی و ناپاکی و خیانت

قال الامام الحسين عليه السلام:

إِنَّ شَيْعَتَنَا مَنْ سَلِمَتْ قُلُوبُهُمْ مِنْ كُلِّ غَشٍّ وَغَلٍّ وَدَغَلٍ.
بحار الانوار ج ۸۶ ص ۱۵۶

ترجمه: همانا شیعه ما کسی است که قلبش از هرگونه آلودگی و ناپاکی
و خیانت پاک باشد.

حدیث سی و چهارم: هواهای نفسانی

قال الامام الحسين عليه السلام:

إِتَّقُوا هَذِهِ الْأَهْوَاءَ الَّتِي جَمَعَهَا الضَّلَاةُ وَمِيعَادُهَا النَّارُ.

احقاق الحق ج ۱۱ ص ۵۹۱

ترجمه: از هواهای نفسانی بپرهیزید که حاصل آن گمراهی و سرانجام
آن آتش جهنم است.

حدیث سی و پنجم: گناه و معصیت

قال الامام الحسين عليه السلام: ((در جواب مردی گناه کار که جهت ترک گناه خواستار موعظه شد))

افْعَلْ اٰهًا اَشْيَاءَ فَاذْنِبْ مَا شِئْتَ!
فَاوَلْ ذَلِكْ - لَا تَأْكُلْ رِزْقَ اللَّهِ وَادْنِبْ مَا شِئْتَ!
وَالثَّانِي - اُخْرِجْ مِنْ وِلَايَةِ اللَّهِ وَادْنِبْ مَا شِئْتَ!
وَالرَّابِعُ - اِذَا جَاءَ مَلِكُ الْمَوْتِ لِيَقْبِضَ رُوحَكَ فَادْفَعْهُ عَنِ
نَفْسِكَ وَادْنِبْ مَا شِئْتَ!
وَالخَامِسُ - اِذَا ادْخَلَكَ مَالِكُ فِي النَّارِ فَلَا تَدْخُلْ فِي
النَّارِ وَادْنِبْ مَا شِئْتَ! حسين کیست؟ ص ۵۴

ترجمه: پنج چیز را انجام بده آنگاه هر چه خواستی گناه کن!
اول اینکه روزی خداران خور و هر چه خواستی گناه کن!
دوم اینکه از ولایت و ملک خدا بیرون رو و هر چه خواستی گناه کن!
سوم اینکه (موقع گناه کردن) مکانی را طلب کن که خداتورا
نبیند و هر چه خواستی گناه کن!
چهارم اینکه موقع آمدن ملک الموت برای قبض روح
تو، او را از خود دور کن و هر چه خواستی گناه کن!
پنجم اینکه هنگامیکه مالک دوزخ تورا در آتش می افکند داخل
نشو و هر چه خواستی گناه کن!

بخش ششم: عبادت و خودسازی

حدیث سی و ششم: عبادت و اطاعت و پاداش آن

قال الامام الحسين عليه السلام:

۱- اِنَّ قَوْمًا عَبْدُوا اللَّهَ رَهًا فَتَلَكَ عِبَاةَ التَّجَارِ، وَاِنَّ قَوْمًا عَبْدُوا اللَّهَ رَهًا فَتَلَكَ عِبَاةَ الْعَبِيدِ، وَاِنَّ قَوْمًا عَبْدُوا اللَّهَ شُكْرًا فَتَلَكَ عِبَاةَ الْأَحْرَارِ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادِ .

تحف العقول ص ۱۷۵

ترجمه: همانا گروهی از مردم خدارابه شوق بهشت پرستش می کنند که این پرستش تجاراست، همانا گروه دیگری از مردم خدارازروی ترس می پرستند که این پرستش بردگان است، و همانادسته دیگری از مردم خدارازروی شکرو سپاس عبادت می کنند که این عبادت آزادگان است و این نوع پرستش والاترین نوع عبادت است.

۲- مَنِ عَبْدَ اللَّهَ حَقَّ عِبَادَتِهِ آتَاهُ اللَّهُ فَوْقَ أَمَانِيهِ وَكِفَايَتِهِ.

بحار الانوار ج ۷۱ ص ۱۸۴

ترجمه: کسی که خدارا پرستش کند آنگونه که سزاوار است، خداوند بزرگ بیشتر از آنکه آرزو دارد و بیشتر از آنچه که نیاز دارد به او خواهد داد.

۳- مَا أَخَذَ اللَّهُ طَائِفَةً أَحَدٍ الْأَوْضَعَ عَنْهُ طَاعَتَهُ، وَلَا أَخَذَ قُدْرَتَهُ

الْأَوْضَعَ عَنْهُ كَلْفَتَهُ. تحف العقول ص ۱۷۵

ترجمه: خداوند نتوان کسی رانمی گیرد جز آنکه از مقدار اطاعت اومی کاهد، و از قدرت کسی نمی کاهد جز آنکه مخارج او را سبک می کند.

حدیث سی وهفتم: جهاد بانفس

قال الامام الحسين عليه السلام:

جِهَادُ الرَّجُلِ نَفْسَهُ عَنِ مَعَاصِيِ اللَّهِ وَهُوَ مِنْ أَعْظَمِ الْجِهَادِ.

تحت العقول ص ۱۷۳

ترجمه: مبارزه انسان بانفس خویش در ترک گناهان از بزرگترین نوع جهاد است.

حدیث سی وهشتم: ترس از خدا

قال الامام الحسين عليه السلام:

۱- حَقٌّ لِمَنْ وَقَفَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْجَبَّارِ أَنْ يَصْفَرَ

لَوْنُهُ وَتَرْتَعِدَ مَفَاصِلُهُ. جامع الاخبار ص ۲۵۹

ترجمه: سزاوار است بر کسی که در پیشگاه پروردگار مالک جهانیان وقدرتمند بی همانند می ایستد، رنگ چهره اش زرد و مفاصل اندامش به لرزه درآید.

۲- الْبُكَاءُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ نَجَاتٌ مِنَ النَّارِ. جامع الاخبار ص ۲۵۹

ترجمه: گریه از ترس خدا وسیله نجات از آتش است.

۳- بُكَاءُ الْعُيُونِ وَخَشْيَةُ الْقُلُوبِ رَهَاءٌ مِنَ اللَّهِ.

جامع الاخبار ص ۲۵۹

ترجمه: گریه چشمها و ترس دلها، از نشانه های رحمت پروردگار است.

۴- لَا يَأْمَنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ خَافَ اللَّهَ فِي الدُّنْيَا.

بحار الانوار ج ۴ ص ۱۹۲

ترجمه: در روز قیامت در امان نیست جز کسی که در دنیا از خدا ترسد.

حدیث سی ونهم: خشنودی خدا

قال الامام الحسين عليه السلام:

مَنْ طَلَبَ رِضَى اللَّهِ بِسَخَطِ النَّاسِ كَفَاهُ اللَّهُ أُمُورَ النَّاسِ، وَمَنْ طَلَبَ رِضَى النَّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ. امالی

شیخ صدوق ص ۱۶۷

ترجمه: هرکسی در پی خشنودی خدا باشد که مردم از او برنجند خداوند او را در امور مردم کفایت خواهد کرد و هرکسی برای جلب رضایت مردم بکوشد که بغضب الهی بیانجامد خداوند او را به مردم وامی گذارد.

حدیث چهلم: روح تسلیم در برابر خدا

قال الامام الحسين عليه السلام: ((در جواب شخصی که از حضرت

پرسید چگونه صبح کردی؟))

أَصْبَحْتُ وَلِي رَبِّ فَوْقِي، وَالنَّارُ أَمَامِي، وَالْمَوْتُ يَطْلُبُنِي،
وَالْحِسَابُ مُحَدِّقُ بِي، وَأَنَا مَرْتَهِنٌ بِعَمَلِي، لَا أَجِدُ مَا أَحِبُّ،
وَلَا أَدْفَعُ مَا أكره، وَالْأُمُورُ بِيَدِ غَيْرِي، فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَنِي، وَإِنْ شَاءَ عَفَى عَنِّي، فَأَيُّ فَقِيرٍ أَفْقَرُ مِنِّي؟!

امانی شیخ صدوق ص ۴۸۷

ترجمه: صبح کردم در حالیکه پروردگار را بالای سرم و آتشی در پیش روی داشتم، مرگ مرا می طلبید و حساب خیره خیره تماشا می کرد و من به یقین می دانستم آنچه را دوست می دارم نمی یابم، و آنچه را دوست ندارم از خود دور نمی توانم بکنم، و زمام امور در دست دیگری است، اگر او خواست عذابم می کند، و اگر او خواست عفو کند، خواهد کرد، بنابراین چه نیازمندی از من نیازمند تر است.

فهرست منابع

الف: منابع گزینش احادیث شامل:

- ۱- فرهنگ سخنان امام حسین علیه السلام - محمددشتی - چاپ اول ۱۳۸۰ انتشارات مشهور شامل احادیث شماره های ۱ تا ۱۷۷ - ۲۹ تا ۳۱ - ۳۴ تا ۴۰
- ۲- حسین کیست؟ - فضل الله کمپانی - چاپ پنجم ۱۳۷۳ - انتشارات فروغی شامل احادیث شماره های ۱۸ - ۳۰ - ۳۵

ب: مأخذ مندرج در منابع فوق به ترتیب شامل:

- ۱- احقاق الحق - قاضی نورالله شهیدشوشتری
- ۲- اصول کافی - مرحوم کلینی
- ۳- اعلام الدین - حسن بن محمد دیلمی
- ۴- امالی - شیخ صدوق
- ۵- بحار الانوار - محمد باقر مجلسی
- ۶- تاریخ یعقوبی - احمد بن واضح
- ۷- تحف العقول - حسن بن شعبه حرّانی
- ۸- تنبیه الخواطر ونز النواظر - ورام بن ابی فراس
- ۹- جامع الاخبار والاثار - محمد بن محمد سبزواری
- ۱۰- حیا الامام الحسین علیه السلام - باقر شریف قریشی
- ۱۱- دعائم الاسلام - نعمان بن محمد تمیمی
- ۱۲- دیوان امام حسین علیه السلام - محمد بن عبدالرحمن
- ۱۳- عیون اخبار الرضا علیه السلام - شیخ صدوق

- ۱۴- کشف ا - علی بن عیسیٰ اربلی
۱۵- مستدرک الوسائل - میرزا حسین نوری طبرسی
۱۶- معجم الکبیر - سلیمان بن احمد طبرائی